

Veerle Solia

Van: Christine Daenen <christine.daenen@natuurpunt.be>
Verzonden: maandag 21 oktober 2013 13:39
Aan: christine.daenen@natuurpunt.be
Onderwerp: NPOB Nieuwsbrief: Alarm: nieuw ontwerpdecreet dreigt natuurbehoud en reservatenbeleid onderuit te halen

Nieuwsbrief NPOB
editie 20 oktober 2013
Regionale vereniging voor Natuur en Landschap
Beheerde natuur.gebieden in je gemeente als hefboom voor koestersoorten en biodiversiteit

Kom naar de Verenigingsraad op 15 november: [zie vorige nieuwsbrief](#)

.....
Alarm: nieuw ontwerpdecreet dreigt natuurbehoud en reservatenbeleid onderuit te halen
.....

Voor natuurbehoud en bos gelden momenteel twee decreten, nl. het decreet op het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het bosdecreet.

De doelstellingen van de huidige decreten: nog lang niet gerealiseerd

In het decreet op het natuurbehoud is principieel uitgegaan van een horizontale bescherming van de natuur overal, ongeacht de bestemming. Voor deze natuur geldt de stand still en de zorgplicht. De invulling van deze horizontale bescherming ongeacht de bestemming is echter steeds op grote weerstand gebotst en er is weinig van in huis gekomen.

Een tweede deel van het decreet is het gebiedsgericht beleid. Daarin was een bindende taakstelling opgenomen om voor eind 2002 te komen tot de afbakening van 125 000 ha Grote Eenheid Natuur of Grote Eenheid Natuur in Ontwikkeling, samen het VEN, en 150 000 ha Natuurverbingsgebied in

een ondersteunend netwerk. Voor deze gebieden moesten 5 jaar later de natuurrichtplannen opgesteld zijn. Hier was de overheid de actor met als resultaat: veel te weinig, zelfs bitter weinig van in huis gekomen. Niet omwille van gebrek aan instrumenten maar door een gebrek aan politieke wil.

Blauwe knoop in een vegetatie met Karwijselie, Tormetil, Kattendoorn in de Paddepoel/Velpevallei Bunsbeek: Hoogwaardige natuur maar bestemming Landbouwgebied en buiten Natura 2000. Nieuwe regelgeving maakt het moeilijk dergelijke gebieden nog in beheer te nemen... Decreet op de inperking van het natuurbehoud...

Links: *kleine vuurvliender op blauwe knoop.*

Rechts: *kattendoorn, tormentil, karwijselie, knooppkruid, bertram: dankzij beheerd natuur gebied. Buiten Europees Natura 2000 netwerk en landbouwgebied. Kansen voor beheer van zulke gebieden worden ingeperkt in voorstel Decreet en uitvoeringsbesluit.*

Een derde luik was het reservatenbeleid. Er werd aangegeven hoe en waar reservaten konden tot stand komen en erkend worden. Vooral in deze laatste groep is door de grote inspanningen en eigen inbreng van de terreinbeherende verenigingen heel wat gerealiseerd. Als er ergens gewerkt is aan de ombuiging van de achteruitgang van de biodiversiteit, dan is het in het reservatenbeleid. Maar ook hier lopen de erkenningen meer dan 6000 ha achterop waardoor heel de beheerlast op de schouders van de terreinbeherende verenigingen en dus van de vele vrijwilligers komt zonder een passende vergoeding. Nochtans zijn deze reservaten de focuspunten en sterkmakers van de biodiversiteit. Als het met sommige groepen en soorten beter gaat, is dat in een grote mate te danken aan de vorming van reservaten, uitgebouwd dank zij grote inspanningen van een heel netwerk van betrokken vrijwilligers bij de restfinanciering en bij het beheer. Want van het gebiedsgericht beleid met betrekking tot het VEN en de operationele natuurrichtplannen werd quasi niets gerealiseerd, net zomin als van de natuurverwevingsgebieden. Voor de natuurverwevingsgebieden werd de bindende taakstelling om 150 000 ha af te bakenen in het decreet opgenomen, en die kreeg ook in de bindende ruimtebalans van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen dezelfde status als de af te bakenen 38 000 ha nieuwe natuur, 10 000 ha bijkomend bos en 750 000 ha agrarisch gebied. Vanuit landbouwhoek eist men constant de honorering door een herbevestiging van de 750 000 ha agrarisch gebied, maar van de 150 000 ha natuurverwevingsgebieden die in hetzelfde engagement stonden, is nergens nog sprake en ook voor de afbakening van de bijkomende natuur- en bosgebieden is nog een hele weg af te leggen.

Internationale belangstelling voor beheerd natuur gebied met bestemming Landbouwgebied met massaal karwijselie. Als de nieuwe regelgeving goedgekeurd wordt dan wordt het morgen moeilijk om zulke terreinen buiten het Europees Natura 2000 netwerk nog in beheer te nemen.

Het bosdecreet voorzag een grotere toegankelijkheid en verplichte beheersplannen voor elk bos groter dan 5 ha. Als de wet nageleefd werd dan zouden op dit ogenblik alle bossen groter dan 5 ha over een bosbeheerplan moeten beschikken.

En wat stellen we nu vast?

Onder voorwendsel van een vereenvoudiging en integratie en omwille van de invulling van de verplichtingen betreffende Europese Natuur in Vlaanderen worden de systemen van het natuurdecreet en het bosdecreet grondig op de helling gezet. Geen sprake meer van een verplichting, wel nieuwe geïntegreerde beheersplannen in verschillende gradaties op basis van vrijwilligheid. De lat wordt zo laag gelegd dat bv. een golfterrein perfect kan passen binnen een beheersplan type 2 met 25% natuurdoelen en subsidies hiervoor kan ontvangen. De huidige systemen worden verlaten voor de nieuwe systemen die noch gebiedsdekkend noch sluitend zijn. Zowel het huidige systeem van de natuurreservaten als de verplichte bosbeheersplannen, die al moesten goedgekeurd zijn, komen op de helling te staan. Voor de private eigenaar zijn er alleen nog vrijwillige beheersplannen waar hij kan

uitstappen. Dus geen garantie meer op duurzaamheid en de door de overheid (en dus door de burger) gesubsidieerde inspanningen voor meer natuur kunnen op elk moment ongedaan gemaakt worden en uitmonden in een kapitaalvernietiging.

Repareren of totaal verwerpen?

Indien een nieuwe decretale regeling echt wil bijdragen aan meer natuur en dus aanvaardbaar wil zijn, dan is het absoluut noodzakelijk dat vooreerst de basisbescherming van natuur ongeacht de bestemming drastisch opgetrokken wordt en dat natuur overal onder de code van een goede natuurpraktijk valt. Het horizontaal beleid in het decreet van 1997 biedt daar een mogelijkheid toe, maar moet versterkt en geïmplementeerd worden.

Een tweede absolute voorwaarde is dat bij de verschillende beheersplannen de lat voldoende hoog gelegd wordt, niet alleen qua maatregelen maar vooral in functie van resultaten, en dat echte garanties voor duurzaamheid ingebouwd worden om te voorkomen dat de investeringen verloren gaan. We kennen dit fenomeen al voldoende van de beheersovereenkomsten (BO) met landbouwers, waar een strook met graslandnatuur na de periode van 5 jaar doodgespoten, omgeploegd en terug ingezaaid wordt om een nieuwe BO Natuur voor een periode van 5 jaar te kunnen sluiten, nadat alles proper gemaakt is. Pure geldverspilling en kapitaalvernietiging. Perfect legaal en de maatregelenverplichting opgevolgd maar een gangbare praktijk. Maar vanuit een Brusselse bureaucratische mentaliteit ziet men dat niet: het aantal ha beheer(sovereenkomst) en de deelname van doelgroepen wordt als resultaat geteld, niet het realiseren van duurzame natuur. Wat zich bij beheersovereenkomsten t.a.v. landbouw voordoet, dreigt zich nu te herhalen bij de doelgroepen van de nieuwe natuurbeheerders die nu plots met grote liefde en affiniteit voor natuur – als het kan naar hun beeld en gelijkenis zie maar naar de jachtnatuur - gaan zorgen: landeigenaars, grootgrondbezitters, bosgroepen, jagers. Als je die groepen wil betrekken, moet de duurzaamheid van de bereikte natuurresultaten geteld worden en niet de individuele maatregelen. Een categorie (in het voorstel type 2) waar amper 25% van de oppervlakte Habitats gerealiseerd wordt, is wel zeer laagdrempelig. De vraag rijst of dit wel een goede benadering is.

Anderzijds moet er alleszins een aparte beleidscategorie voor de reservaten komen, waar de echte hoogkwalitatieve en duurzame natuur beheerd wordt vanuit een resultaatsverbintenis in functie van de biodiversiteit, om zo de continuïteit en de erkenning van het reservatenbeleid te garanderen. Die categorie is in het voorliggende voorstel niet voorzien is, enkel een label.

Dat een decreet voor natuurbehoud daarenboven de mogelijkheden van de huidige reservatenvorming drastisch zou inperken, is absurd en een onaanvaardbare aberratie. Het is tekenend dat zulke voorstellen in voorontwerp teksten van een decreet komen. Het beleid gericht op VEN en Natuurverweingsgebied wordt door het wegvallen van de natuurrichtplannen *de facto* van zijn substantie ontdaan. Het gebiedsgericht natuurbeleid wordt gereduceerd tot de Europese verplichtingen m.b.t. Natura 2000, waar alles moet aan opgeofferd worden en alles wat daarbuiten ligt als zonevreemde natuur en beleidsvrije natuur wordt aanzien.

Het is goed dat het nieuwe decreet de nodige maatregelen voorziet om de Instandhoudingsdoelstellingen (IHD) te realiseren in het kader van de Europese verplichtingen rond Natura 2000. Maar het is onaanvaardbaar en ongehoord dat de bestaande natuur die zich in de reservaten ontwikkeld heeft, nu systematisch zou moeten vervangen worden door IHD-doelen en dit om te verhinderen dat elders ruimte zou moeten voorzien worden om nieuwe natuur i.f.v. de Europese verplichtingen te realiseren. Ik geef een voorbeeld: de orchideeëngraslanden van de Snoekengracht met 10 000 brede orchis zijn geen Europese Habitat. Indien de Snoekengracht in een Speciale Beschermingszone Natura 2000 was gelegen, is het gevaar reëel dat we het beheersplan verplicht zouden moeten bijstellen om de orchideeëngraslanden om te vormen tot bv. een elzenbroekbos, wat een Europese Habitat is. Zoals het nu in de geesten van vele actoren leeft en zijn weerspiegeling vond in de verschillende versies van het voorontwerp decreet, dreigt de noodzakelijke realisatie van de Europese natuurdoelstellingen de natuur in de reservaten van de terreinbeherende verenigingen gewoon op te eten en te verdringen. En dat alles opdat er toch maar geen natuur in het o zo natuurarme Vlaanderen zou hoeven bij te komen. Je kunt daar mooie slagzinnen bij verzinnen zoals 'zuinig ruimtegebruik' of 'sterkste schouders, zwaarste lasten' laten dragen. Het eerste komt erop neer dat de bestaande, hoogwaardige natuur moet omgevormd worden tot Europese Habitatdoelen om de oppervlakte natuur elders maximaal te beperken. Het tweede komt

erop neer dat zij die al de grootste inspanningen leverden vanuit engagement en met grote eigen inbreng, in de toekomst de grootste inspanningen en eigen inbreng zullen moeten ophoesten opdat de Vlaamse Overheid aan haar Europese verplichtingen zou kunnen voldoen. De omgekeerde wereld ingepakt in een prachtige slogan: sterkste schouders, zwaarste lasten. Beter zou zijn: willigste schouders, zwaarste lasten.

Kortom

Wat nu voorligt en men rap rap nog voor de verkiezingen als decreet wil realiseren, is onrijp, zet de werkende systemen zoals de verplichte bosbeheerplannen en de beheerplannen van natuurreservaten op de helling, is niet sluitend, legt de lat te laag, bouwt bij gebrek aan duurzaamheid de kapitaalvernietiging in. Hopelijk wordt er de komende dagen en weken nog veel geredimeerd om de scherpe kanten bij te stellen maar het zal altijd de sporen van onvolkomenheid blijven dragen. Beter ware de nodige tijd te nemen om tot een gedragen ontwerp te komen. Een nieuw decreet mag er maar komen als dit leidt tot versterking en verduurzaming van de positie van natuur. Het moet daarenboven duidelijk zijn dat een nieuw natuurdecreet dat aan alle doelgroepen (naast de overheid en de terreinbeherende verenigingen ook de private eigenaars) tegemoet wil komen, maar terzelfdertijd de legitieme natuurbehoudsbekommernis van de natuurbeweging onderuit haalt, gedoemd is te mislukken en zeker als een boemerang zal terugkomen. Vanuit de mobilisatiekracht en veerkracht van de beweging moeten we dit radicaal ombuigen en duidelijk durven kiezen voor meer en duurzame natuur, in en buiten de natuurgebieden, in en buiten de reservaten.

Daarvoor hebben we jou nodig om dit mee uit te dragen.

Hugo Abts, Bierbeek 19/10/2013

*Hugo Abts,
Voorzitter Natuurpunt Oost Brabant,
Regionale Vereniging voor Natuur en Landschap.*

PS: voor éénmaal hoop ik dat mijn editoriaal op het ogenblik van het verschijnen achterhaald is omdat ondertussen nog substantiële verbeteringen aangebracht zijn. Voor één keer zou ik blij zijn als de bedreigingen hierboven beschreven intussen weggewerkt zouden zijn. Maar ook dan geloof ik niet dat je van een ezel een paard kunt maken, hooguit een muilezel, en ben ik van mening dat onze Natuurpunt-achterban moet geïnformeerd worden over het actueel beleidsdenken rond natuur.

Deze nieuwsbrief is bedoeld voor de actieve medewerkers, werkgroepen, beheerteams binnen de regionale vereniging NPOB. Deze nieuwsbrief verschijnt minstens eenmaal per maand vlak na de vergadering van de raad van bestuur NPOB (1° vrijdag van de maand), behoudens extra edities.

Indien u deze nieuwsbrief niet wenst te ontvangen, gelieve een mail te sturen naar npob@natuurpunt.be met vermelding 'Uitschrijven Nieuwsbrief'